

NÁŠ HRDINA MIŠO LÁSZIK 20 - 60 ROKOV AKO PREDSEDA - AKO ČLOVEK

Si princom ruže ČOS, ako aj Ty si našou ružou:

„Moja ruža je dôležitejšia ako vy všetky. Pretože práve ju som polieval. Pretože práve ju som ukrýval na noc pod sklený zvon. Pretože ju som chránil zástenou. Pretože pre ňu som pozabíjal húsenice. Pretože ju som počúval, ako sa žaluje alebo sa vystatuje, alebo dokonca ako niekedy mlčí. Pretože je to moja ruža.“ – malý princ (Antoine de Saint-Exupéry)

Ďakujeme Ti za dar času, za Tvoju pozornosť, za Tvoje kamarátstvo, za Tvoju samozrejmú prítomnosť.

Ďakujeme Ti za vernosť, spoľahlivosť a stálosť.
Ďakujeme, ďakujeme za nezaplátiteľný dar Tvojho času.

Čabianska organizácia Slovákov-Dom slovenskej kultúry

Michal Lászik, Vladimír Valentík
a Jarmila Gerbócová pri prezentovaní
publikácie

Predseda
Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí
Ján Varšo
Za zásluhy o upevňovanie národného povedomia,
slovenskej vzdelanosti a kultúrnej identity
Slovákov v zahraničí
pri príležitosti 60. narodenín
udel'uje pamätnú medailu
Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí
Michalovi Lászikovi

za výrazné celoživotné tvorivé, výchovné a kultúrne aktivity
v oblasti osvety, školstva a miestnej a regionálnej kultúry
Slovákov v Maďarsku

Bratislava 29.5.2016

Čabianska Slovač a rok 2015

V máji prebiehalo valné zhromaždenie Čabianskej organizácie Slovákov (ČOS), v rámci ktorého bol vyhodnotený predošlý rok z finančnej stránky a aktivít organizácie. Pán predseda Michal Lászik vyzdvihol najvýznamnejšie aspekty činnosti ČOS, z ktorých si niektoré pripomenieme:

- za najdôležitejšie považuje to, že počas predošlých dvoch rokoch sme si zachovali štruktúru a obsah našej činnosti a nebolo ohrozené ani plnenie cieľov organizácie, však naši členovia sa pripojili do našej činnosti podľa svojich záľub a vyjadrovali svoju slovenskú identitu. Za dôležité pokladal aj intenzívnejšie zapojenie mladej generácie do činnosti ČOS.
- ocenil, že intenzívne sa naplňujú aspekty Dolnozemskej dohody so Slovákami z Rumunska a srbskej Vojvodiny, ktorá sa v prvom rade venuje vyučovaniu, výchove a osvete. Rád by videl rozširovanie spolupráce slovenských komunít na klubovej rovine celého členstva ČOS-u.
- výrazné boli aj styky s materskou krajinou najmä na poli kultúry, ktoré sa realizovali pozývaním divadiel, hudobníkov, umelcov a organizovaním odborných spoznávacích ciest
- vyzdvihol spoluprácu s miestnymi slovenskými inštitúciami – Slovenská škola, Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku a miestna slovenská samospráva
- pripomenul, že sídlo ČOS t.j. Dom slovenskej kultúry (DSK) pôsobí ako aj regionálne stredisko Ústavu kultúry Slovákov v Maďarsku (ÚKSM) s desiatimi osadami
- informoval valné zhromaždenie o skutočnosti, že pomocou Celoštátnej slovenskej samosprávy sme dostali 25 milión forintov na rekonštrukčné práce v DSK. K týmto finančným prostriedkom je nutné získať ďalšie zdroje, aby sa rekonštrukčné práce v DSK uskutočnili komplexne.

Verejnoprospešnom hlásení s odbornou prílohou predniesla Hajnalka Krajcsovicsová, ktorá vyzdvihla najdôležitejšie body:

- organizácia plnila podmienky k udržaniu verejnoprospešného statusu
- rok 2015 bol finančne uzavretý s pozitívnou finančnou bilanciou. Informovala, že ČOS získala 21 väčších i menších grantov, k čomu prispel aj krízový termín podpory Národného civilného fondu, ako aj 75 tisíc forintov udelených z 1% daní daňovníkov a dvoch osôb, ktoré podporovali organizáciu individuálne a to Bánfi-Zsilák Mária sumou 20 tisíc Ft a Szőke Dániel sumou 60 tisíc Ft
- organizácia vykonala svoju činnosť v siedmich zákonných predpisoch určených verejnoprospešných okruhoch.
  1. prevádzkovanie spoločenského zariadenia (DSK):

pravidelné stretávanie 202 registrovaných členov organizácie a 47 neorganizovaných pri 111 príležitostiach, 2. zabezpečenie činnosti samoorganizačných a tradíciu udržiavajúcich skupín (z odborných tri zožali špičkové výsledky: Čabianska ružička a spevokol Orgován Zlatú medailu celoštátneho odborného zväzu a výšivkársky krúžok Rozmarín po druhýkrát získal najvyššie celoštátne odborné uznanie, Cenu Granatového jablka) 3. vydavateľská činnosť (národno-osvetová činnosť): pravidelne vydávanie mesačníka Čabän a ročenky Čabiansky kalendár (príspevky sú z piatich krajín, od 29 prispievateľov) a vydanie jubilejného zošita dvom jubilujúcim skupinám. 4. pestovanie a rozširovanie tradícií: 41 akcií v Maďarsku - výstavy, divadelné predstavenia, slávnostné a zábavno-spoločenské podujatia, ako aj cesty do zahraničia na odborné podujatia a tábor (v spolupráci). 5. rozvojová práca, rozšírenie poznatkov: poradenstvo a podanie informácie osobne alebo internetovou formou. 6. pestovanie styčného kapitálu a ochrana záujmov: štyria členovia ČOS-u sú zastúpení piatich národnostných úradných telesách, kde zastupovali záujmy Slovače. ČOS mal spoluprácu s desiatimi civilnými organizáciami a ďalšími inštitúciami. 7. verejnoprospešná práca: okrem našich členov vykonali pre nás bezplatnú prácu 18 gymnazisti a jedna osoba so sociálnym rentom.

- humánne zázemie: ČOS viedlo predsedníctvo a Kontrolný výbor. Mala jedného zamestnanca, 5 s dočasným odborným poverením a od októbra jednu kultúrnu spolupracovníčku z Ústavu národnej osvety. Samozrejme vykonalo sa veľa dobročinných práce (18 registrovaných).
- infraštruktúra: zo 788 m² –om sídle osvete venovala 582,56 m². Za pomoci Celoštátnej slovenskej samosprávy sme z Ministerstva ľudských zdrojov dostali 25 milión forintov na rekonštrukčné práce DSK, ktoré budú použité na štrukturálne rekonštrukčné práce. K zabezpečeniu fungovania prispeli ČOS, Čabianski Slováci s.r.o. a čabiansky región ÚKSM. Kancelárske a počítačové zariadenie je zastaralé (udelené grantové finančné prostriedky k jeho obnoveniu nepostačia).
- administratívne a právnické vyhovenie: v súčasnosti sú všetky elektronicky podané a vybavené. Po vyhovení štatútu novému civilnému zákonu 23. októbra bralo platnosť vyhovenie štatútu k občianskemu zákonu. Zaslali sme dve štatistiky (kultúrne a štandardné), úradne sme uverejnili verejnoprospešné hlásenie za rok 2014. Pri použití financií z 21 vyhratých grantov vyhovel sme aj ministerskej kontrole, ako aj kontrole daňového úradu.

Na valnom zhromaždení bol schválený akčný a finančný plán zostavený podľa plánovaných akcií, pozvaní a vyhratých grantov.

O svojej činnosti referovali zastupitelia rôznych krúžkov nasledovne:

Výšivkársky krúžok Rozmarín

Rok 2016 začali členky s veľkým elánom, však vedeli, že sa zúčastňujú mnohých konkurzov a výstav. Výstavy sa uskutočnili na Čabe na Univerzite Sv. Štefana, v Spoločenskom dome Tégla, v mestskej športovej hale, v Múzeu M. Munkácsyho a v Dome slovenskej kultúry. Ďalej na území Maďarsku v kastieli Bréda, v Senteši, v priestoroch reformovanej cirkvi v Eleku, v osvetovom stredisku Čorváša a Berettyóújfalu, Debrecína, v Kondoroši, pri hrade v Gyule (Körös-völgyi sokadalom) a na Hrade v Budapešti. v zahraničí zase bola inštalovaná výstava zo svojich prác v rumunskom Kisiratoši, Nagyvárade a na Slovensku na Hrade vo Filákovce.

V rumunskom Sepsiszentgyörgy viaceré naše členky - Dr. Illés Károlyné, Györfi Károlyné, Nedényiné Töröcsik Anna, Dr. Vécsey Lászlóné, Kovács Györgyné, Dr. Zsíros Gézané, Fekete Magdolna - viedli miestnym ženám kurz, na záver ktorého účastníci dostali aj odborné osvedčenie (OKJ).

Mnohé členky nášho krúžku už vedú osobne krúžky aj individuálne sú to - Bogárné Szóke Erika v Polnom Berinčoku a v Dombegyháze a Kudlák Noémi v Kétsoproni.

Zo súťaže pedagógov na dôchodku priniesla cenu Eva Györfi a z Berettyóújfalu Klára Zsíros. No najvyššie ocenenie zožal náš krúžok, veď už po druhýkrát získal najvyššie odborné uznanie Maďarska - Cenu Granatového jablka (udelujú ju podľa prác z piatich rokov).

Po druhé, sme pyšné, na to že sme darovali Čabianskej evanjelickej cirkvi vyšivánu garnitúru do kostola zo štyroch kusov (rozмеры 1ks 365x125cm, 1ks 440x40cm, 1ks 80x86cm a 1ks 40x20cm). Vyšivali ich: Szelezsán Jánosné, Huszár Györgyné, Gyarmatiné Novák Erzsébet, Hrabovszki Jánosné, Varga Judit, Pribojszki Erzsébet, Dr. Blahuth Károlyné, Szöllösi Etelka, Kovács Györgyné, Uhrin Györgyné).

Je samozrejme, že po takomto výkone o nás vzrástol záujem a navštívili a natočili o nás reláciu redaktori Slovenského vysielania Domovina, MTV1 natáčala o nás reportážny film a Rádio Kossuth nahralo rozhlasovú reláciu.

Koncom roka nám kvalifikovali 25 prác a vyšla malá knižôčka o 15-ich rokoch nášho pôsobenia s titulom Srdcom vyšivané. Okrem toho sme sa zúčastnili štúdiých ciest v Budapešti, Berettyóújfalu a Mezökövesde.

*Alžbeta Liptáková
členka krúžku*

Spevokol Čabianska ružička

Spevokol má 25 členov, okrem dirigenta každý je na dôchodku. v spevokole je päť mužov, 8 altov a 11 sopránov. Počas roka sme mali šesť vystúpení.

Aj v roku 2015 sme sa venovali cieľom, ktoré sme si vytýčili pri založení spevokolu na poli ľudovej hudby a liturgických spevov, k čomu sme pridali ešte skladby dolnozemských skladateľov, ako J. V. Dolinsky, Ondrej Francisci, Ján Sutyinszki.

Pripomenuli sme si významné výročia a to 20. výročie založenia spevokolu, (január.), 100. výročie vypuknutia I. svetovej vojny (február.), 50. výročie úmrtia J. V. Dolinského (marec), 70. výročie úmrtia Bélu Bartóka (september). v novembri sme na Celostátnej odbornej kvalifikácii získali Zlatú medailu s programom Priadky.

Okrem toho sme vystúpili v máji v Budapešti na spomienkovej slávnosti Ondreja L. Áchima. Ďalej sme na Folklórnom festivale v Kétsoproni debutovali s novým programom, ktorý obsahoval upravené slovenské ľudové piesne naším dirigentom. Kyticu piesní sme zaspievali aj na Národnostnom festivale v pokoji a mieri usporiadanom na Čabe.

*Ildika Ocsovszká
dirigentka*

Spevácky zbor Orgován

Rok 2015 v živote spevokolu (12 členov: Kojnok Pálné, Stír Mátyásné, Záhorszki Pál, Krajcsó Andrásné, Beraczka Pálné, Botta Györgyné, Csijaki Jánosné, Flender Jánosné, Kovács Mária, Simonné Kopanyicza Ica, Gálikné Uhrin Katalin a Ildika Ocsovszká) prebiehal prípravnými prácami avšak zdravotný stav a vysoký vek členov ho spomaľoval. Na vzdialenejšie vystúpenia sme sa už nevybrali, ale sme vyhovali 13 na-

sledovným pozvaniam na podujatia: Celostátne stretnutie národnostných vedúcich (február), 20. výročie Pávieho krúžku Csaba (marec), Stretnutie spevokolov na počesť bývalých dirigentov v Polnom Berinčoku (máj), Stretnutie národnostných spevokolov v Eleku (máj), Jamináles vo Viniaciach (jún), Deň jablák v Čabasabady (august.), Slovenský národnostný festival v Eleku (august.), Folklórny festival v Kétsoproni (august.), Ná-

rodnostný festival v pokoji a mieri (september.), Literárne popoludne Michala Čičela (október.), program pri príležitosti Dňa zrelého veku v sociálnom dome na u. Ady (október.), Prezentácia knihy Michala Hrivnáka (november.) a 70. výročie úmrtia Bélu Bartóka (november).

*Ildika Ocsovszká,
dirigentka*

Klub slovenských seniorov

Náš klub sa stretol v roku 2015 dvadsaťpäťkrát pri rozličných príležitostiach. Mali sme poznávacie návštevy do Pamätného domu M. Munkácsyho (február.), do Grécko-katolíckeho kostola na Čabe (apríl.), do najstaršieho domu Čaby tzv. mlynársky dom (september.), do Domu rozprávok (septembert.). Zúčastnili sme sa nasledovných podujatí: Slovenský bál na Čabe, vernisáž výstavy Estera Diószegi v DSK, Spievajúci dvor v DSK, slovenské divadelné predstavenie v Ibsene (júl.) a v slovenskej škole (október.), na vernisáži Štefana Bubána a na prehliadke tort v Múzeu M. Munkácsyho, na Národnostnom festivale v pokoji a mieri, na Literárnom popoludni Michala Čičeľa v župnej knižnici, na Gastronomickom dvore a na slovenskom folklórnom predstavení v Poľnom Berinčoku, na zdravotnej prednáške východného liečiteľstva a na verejnom vypočutí miestnej slovenskej samosprávy. Najaktívnejšie sme boli pri organizovaní v Čabianskom slovenskom oblastnom dome pri pečení lángošov, varenia kotlíkového guláša, pri súťaže domácich pochúťok, pri organizovaní výstavy Radoslava Repického, ako aj pri odbornej okružnej ceste Východného Slovenska.

*Július Tőkés
vedúci klubu*

Slovenský klub

Za našu najdôležitejšiu úlohou sme pokladali zachovanie slovenského jazyka a tradícií. Mimoriadnu pozornosť sme zamerali na ich odovzdanie mladšej generácii, najmä vzhľadom na blížiace sa tristé výročie znovuzaloženia Čaby. Naše členstvo má 70 osôb, stretávame sa týždenne. Pestujeme úzke kontakty so slovenskými komunitami župy, ako aj v zahraničí v Nadlaku, Aradáci, alebo Komárne a Nových Zámkoch. Naše gazdinky sa predstavili so svojimi haluškami na stretnutí podnikateľov Maďarska a Rumunska, ako aj na spomienkovej slávnosti I. Svetovej vojny. V múzeu sme sa zúčastnili na piatich výstavách a vypočuli sme si viac odborných prednášok ako napríklad od záhradníka Györgya Sicz, od Lászlóa Szelekovszkého ako aj o letectva a o Ondrejovi Kvaszovi od Lászlóa Párzsza. Na počesť nášho zosnulého člena Juraja Šótiho sme usporiadali literárne popoludne. Samozrejme sme nezabudli ani na našich zdravotne oslabených členov, pravidelne sme organizovali návštevy k nim a vypomáhali sme ich pri domácich prácach a nákupe potravín.

*Alžbeta Ancsinová
vedúca klubu*

Návšteva predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí

JUDr. Ján Varšo, CSc., predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí v rámci svojej okružnej cesty koncom mája navštívil Slovákov Dolnej zemi Maďarska: slovenské školy v Sarvaši, v Slovenskom Komlóši a v Békešskej Čabe, kde sa v Áchimovej sieni Slovenského oblastného domu stretol aj s predstaviteľmi slovenských samospráv, civilných organizácií a inštitúcií Békešskej a Čongrádskej župy. Zúčastnili sa 4 slovenské inštitúcie so sídlom v Békešskej Čabe (DSK, VÚSM, škola a SPMC), Okrem zastupiteľov Celoštátnej slovenskej

Predsedička CSSM Alžbeta Hollerová Račková, predseda ÚSZZ Ján Varšo, Generálny konzul SR Igor Furdík a predseda ČOS Michal Lászik

samosprávy a Slovenskej samosprávy Békešskej župy stretnutia sa zúčastnili predstavitelia slovenských samospráv a civilných organizácií z Békešskej Čaby, Telekgerendáša, Kardoša, Čabačúdu, Irminčoku, Čabasabady, Kondorošu, Kétšoproňu, Veľkého Bánhedeša, Gerendáša, Eleku, Poľného Berinčoka, Medešu, Pitvarošu a Segedína. Prítomní sa predstavili a informovali o činnosti dolnozemskej Slovače Maďarska a poukázali na svoje

ťažkosti napríklad na nepodarené vybavenie slovenského vysielania – k podpísaniu medzi dvoma televíziami Slovenskej republiky a Maďarska ktorej skočila „iba“ tá najväčšia otázka - platenie zákonných poplatkov. A bez toho by vysielanie nebolo zábavné a pripútavé, veď prebeh vysielania by bolo prerušené, keby kódovali programy, za ktoré treba platiť poplatky.

Účastníci z Békešskej a Congrádskej župy

Čabianska ružička zaspievala slovenské melódie

Stretnutie partnerských obcí Bzovík - Telekgerendáš

Pávi krúžok Borouka z Telekgerendáša v spolupráci so Slovenskou samosprávou v Telekgerendáši obnovil 25-ročný partnerský vzťah s obcou Bzovík.

Niekdajšie vedenie začiatkom osemdesiatich rokov XX.str. uzavrelo spoluprácu s obcou Bzovík. Rad za radom sa striedali výmeny občanov, kým v 90-tich rokoch sa styky pretrhli. Od tých čias všetko sa zmenilo a dozrievala sa myšlienka obnovenia starých stykov.

Začali sa rokovania, následkom čoho sa v roku 2014 občania dvoch osád stretli na Slovensku a na druhý rok, v roku 2015, skupinka zo Bzovíku navštívila 40. výročie oslavujúceho Pávieho krúžku Borouka v Telekgerendáši. Na posilnenie kontaktu obe strany navzájom tvrdo pracujú. O rok sa komunity stretli v máji na Slovensku

na podujatí Gulašmajster. 14. mája na úsvite sa pobrala oduševnená skupinka do Bzovíku, kde ich po šesťhodinovej ceste čakala muzika. Päťčlenné družstvo chytro sa pustilo do varenia guláša, pričom po miestnom spevokole aj pávi krúžok Borouka zaspieval kyticu slovenských piesní. Moderátorka priblížila prítomným dejiny 25-ročného družobného styku, medzi obcami, život, činnosti, ktoré udržiavajú tradície a kroje slovenskej komunity v Telekgerendáši.

Na druhý deň hostitelia nám zostavili ozaj bohatý program. Predpoludní sme prezreli Múzeum Andreja Sládkoviča v Krupine, kde sme sa zoznámili s dejinami obce od doby kamennej po XX. storočie, ako aj so životom a platonickou láskou Sládkoviča k Maríne. vo Svätom Antone sme navštívili monumentálny barokovo-klasicistický

poľovnícky kaštieľ, kde nás očarili rukou maľované tapety, originálne zariadenia, maľby a šaty, ktoré pripomínali šľachtický život rodiny Coburgovcov.

Po prechádzke v anglickom parku kaštieľa sme navštívili Banskú Štiavnicu a potom ustaté dolnozemske nohy odpočívali v Krupine.

V pondelok pri rozlúčke z oboch strán sa zaznela nádejná otázka: Kedy sa nabudúce stretneme?

Strávili sme spolu nezabudniteľné dni. Popri výletoch sme si našli čas aj na oficiálne rokovanie, v rámci ktorých obe strany vyjadrili záujem o pokračovanie spolupráci, čo potvrdil aj primátor obce Boris Sedmák. Nasledujúce stretnutie bude konať u nás v Telekgerendáši.

z kroniky Pávieho krúžku Borouka

Varenie guláša

Spoločná zábava

S nádejou znovustretnutia

Odhalenie pamätnej tabule Ondreja Likera Áchima v Gerendáši

20.mája 2016 o 17. hodine prebiehalo slavnostné odhalenie pamätnej tabule veľkého sedliackeho politika a vodcu roľníckeho hnutia s tragickým osudom, Ondreja L. Áchima. Tabuľa bola odhalená na múre podstenky Slovenského oblastného domu v Gerendáši. Slávnostná udalosť bola organizovaná z iniciatívy Kruhu a spolku gerendášskych Slovákov.

Program otvoril a prítomných pozdravil János Viczian, predseda Kruhu gerendášskych Slovákov a gazdov. Potom nasledovala bohatá spomienka na život a prácu Ondreja Likera Áchima Istvánom Jakabom, podpredsedom Parlamentu a predsedom Celoštátneho zväzu maďarských gazdov (MAGOSZ).

Myšlienky predsedníčky Celoštátnej slovenskej samoprávy tlmočila Melinda Mesniková Csapová. Molnár M. Eszter vedkyňa, publicista, predsedníčka Pamiatkového výboru Áchima tiež venovala spomienku na politika-martýra. Dozvedeli sme rarity a zaujímavosti o Áchimovom živote a etapy jeho historickej doby. Zaspieval spevokol Orgován s gitarovým doprovodom Ildiky Ocsovskej.

Na záver podujatia farárka evanjelickej a.v. cirkvi Mária Gajdácsová Liptáková pozhľadala tabuľu a predstaviteľia obce, politické osobnosti, členovia rôznych slovenských organizácií a kultúrnych skupín ale aj private osoby položili vence a kvety na počesť veľkého roľníckeho vodcu.

Nakrátko o Áchimovi

Ondrej Liker Áchim sa narodil 15. marca 1871 v Békéšskej Čabe. Pochádzal zo slovenskej rodiny. Jeho otec bol bohatým statkárom v gerendášskom chotári. Maturoval na Rudolfovom hlavnom gymnáziu. Nikdy nechcel sa stať tzv „mešťanom“ ale vždy chcel bývať na gerendášskej pustatine a zaoberať sa poľnohospodárstvom, najmä s akútnymi problémami a oddávna neriešenými otázkami roľníctva.

V roku 1904 vstúpil do ľudového spolku a onedlho sa stal jeho vodcom. Od tých čias pôsobil vlastne ako zástupca biednych sedliakov. v roku 1905 zvolili ho za zástupcu Maďarskej sociálno-demokratickej strany. v tom istom roku zakladal Maďarskú samostatnú socialistickú stranu a stal sa šéfredaktorom Roľníckych novín.

Založil viaceré roľnícke spolky a organizácie. Spriatelil sa s veľkým maďarským básnikom Endrem Adym a sympatizoval s jeho temperamentom a revolučným radikalizmom. Ako politik vždy požadoval demokratické premeny a okamžitú pozemkovú reformu.

Jeho inkompatibilita a prudký charakter spôsobili jeho osobnú tragédiu. Endre Zsilinszky ho obvinil z tyranstva povzbudzovania k nepokoju a nenávisti na politickom poli. Ale onedlho sa vzťahy zvrhli do násilnosti... do tragédie.

Zsilinszkého dvaja synovia, 26-ročný advokát Endre s jeho bratom Gáborom násilím vnikli do Áchimovho bytu a s dvoma guľkami ho zastrelili. O niekoľko dní zomrel, v roku 1911. Jeho náhrobný pomník sa nachádza v hornom cintoríne a dve busty ho pripomínajú v Békéšskej Čabe a odteraz aj pamätná tabuľa na Gerendáši. Pokoj prahu jeho...

Attila Kovács

Slovenský a obecný deň v Irminčoku

Vyznamenanie Tiborovi Mótyánovi od miestnej slovenskej samosprávy

Tanečníci nadlackého Salašana

Pri odvozdaní obecného kultúrneho domu s národopisnou zbierkou, miestna gitarová skupina zahrála slovenské a maďarské piesne striedavo

X. Čajové popoludnie v Telekgerendáši

Generálny konzul SR Igor Furdík uctil podujatie so svojou prítomnosťou

Pávi krúžok Borouka z Telekgerendášu

PodĎakovali zakladajúcim členom za 20 ročnú činnosť

Vernisáž výstavy Trpaslíkov-maliarov v čabianskej slovenskej škole

Odborný vedúci pán BMZ a vedúci osvetového oddelenia mestskej samosprávy Tamás Varga

Trpaslíci maliari

Na vernisáži

Zo života ČOS-DSK

Čabiansky kalendár

V Bratislave prebiehala spoločná prezentácia dvoch slovenských ročeniek z Maďarska – Náš kalendár 2015, vydala Nezisková verejnoprospešná spoločnosť SlovakUm a Čabiansky kalendár 2016, vydala Čabianska organizácia Slovákov.

Na citare hrala Daniela Kesjárová z Čabasabady

Vedúci spoluorganizátorov: (zľava) Ľudovít Pomichal – ktorý predstavil Náš kalendár, Peter Prochávka podpredseda ÚSZZ, Alžbeta Hollerová Račková predsedníčka CSSM a Michal Babiak – ktorý predstavil Čabiansky kalendár.

Obecnstvo

Prezentácia dvoch publikácií VÚS : Spevokol Orgován CSSM

Koncom mája prebiehala v Dome slovenskej kultúry prezentácia dvoch publikácií Výskumného ústavu CSSM – autorov doc. PaedDr. Miroslava Kmeťa, PhD. – Mgr. Bernadety Ottmárovej, PhD.: Na žirnej rovine... Z a Dr. Kovács Anna, PhD. Z príbehu Čabäna Michala Žilinského

*Autori, prezentujúci a hostiteľ:
Tünde Tusková, Anna Divičanová,
Michal Lászik, Miroslav Kmeť
a Anna Kováčsová*

Výstava Dr Károlya Blahúta

Koncom apríla v Dome slovenskej kultúry sa uskutočnila vernisáž fotovýstavy manžela členky nášho výšivkárskoho krúžku Rozmarín, ktorý tvorí fotografie verný k rodinným umeleckých žilám.

Vítazné foto pána Blahúta

Na 18. ročníku Celostátnej kvalifikácii ľudovej hudby v Orosháze získal ocenenie Zlatý páv

Klub slovenských seniorov:

Premietanie víťazného filmu Ikony a potkany a stretnutie s autorkou Zuzanou Antalovou v Čbianskom klube slovenských seniorov.

Pred premietaním filmu

Zuzana Antalová o filme

Deň detí s prváčkmi Čbianskej slovenskej školy usporiadal Klub slovenských seniorov v Áchimovej sieni pri heroukách a čerešniach. Deti sa odvdáčili hosťujúcim krátkym kultúrnym programom.

Deti pri ochutnávke pomáhali aj v pečení herouviiek

Výšivkársky krúžok Rozmarín

Rozmarínčania v Sopronkövesde vystavili zo svojich prác detvianske práce a výšivky s motívmi zo Zárečia, vedúca prednášala o dolnozemskej kožuchoch.

Štand Čabánov

Zúčastnená skupinka pri jazere Fertő

Slovenský klub

Členovia klubu od začiatku roka fungujúci už na dvoch miestach – pondelok na ulici Békési pod vedením Alžbety Ancsinovej a v utorok vo Viniciach pod vedením Michala Tótha -, okrem spoločenského stretnutia strávili svoj čas aj s vyhotovením tradičných cestovín do polievky - vyrobili gágorčoke

Harmonogram slovenských podujatí z okolia Békéšskej Čaby v apríli a v máji:

Apríl

- 04.04. Zasadnutie Slovenskej samosprávy Békéšskej župy
- 05.04. Zasadnutie pracovného tímu v prospech obnovenia pamätnej steny sálašských učiteľov (lámpášov) v Čabasabady
- 08.04. Prezentácia Nášho kalendára a Čabianskeho kalendára v Bratislave
- 09.04. IV. Dvor pochúťok našich starých mám a vydanie dvojjazyčnej publikácie v Poľnom Berinčoku
- 15.04. Prezentácia publikácie Juraja Sinčoka Nepravidelný slovník komlóšskeho nárečia v komlóšskej slovenskej škole
- 16.04. Tradičné X. čajové popoludne v Telekgerendáši
- 20.04. Zasadnutie Slovenskej samosprávy župného mesta Békéščaba
- 22-24.04. Deň Slovenského Komlóša – 270. výročia osídlenia – súťaž suchých údených klobás a Stretnutie Slovákov južnej Dolnej zeme
- 23.04. Spevokol Orgován sa kvalifikuje na 18. ročník Celoštátnej kvalifikácii ľudovej hudby v Orosháze
- Slovenský a obecný deň v Irminčoku
- XXXIII. Mestská výstava detských kresieb v Múzeu M. Munkácsyho s kresbami výtvarnej skupiny čabianskej slovenskej školy Trpaslíci
- 23-24.04. Cesta Slovákov Poľného Berinčoka do partnerskej obce Kolárovo
- 25.04. Zasadnutie predsedníctva Čabianskej organizácie Slovákov
- 27.04. Zasadnutie Slovenskej samosprávy župného mesta Békéščaba
- 29.04. Rozlúčková slávnosť v čabianskom slovenskom gymnáziu
- Otvorenie fotovýstavy Károlya Blahúta v Dome slovenskej kultúry
- Úprava a kladenie vencov v „tót” cintoríne v Poľnom Berinčoku

Máj

- 02.05. Zachovávanie tradícií - pečenie kruťovníka v peci na dvore sarvašskej slovenskej školy
- 04.05. Premietanie víťazného filmu Ikony a potkany a stretnutie s autorkou Zuzanou Antalovou v čabianskom Klube slovenských seniorov
- 07.05. Priateľská večera Nadácie pre slovenskú škôlku a školu v Sarvaši

- 08.05. V. Stretnutie spevokolov a pávích krúžkov v Poľnom Berinčoku na počesť bývalých dirigentov, Szabó Antal a manželka
- 09.05. Valné zhromaždenie Čabianskej organizácie Slovákov
- 10.05. Regionálne kolo Slovenských spievaniak a veršovačiek v Čabačúde
- 12.-14.05. Odborná cesta výšivkárskeho krúžku Rozmarín do Sopronkövesdu
- 13.05. Valné zhromaždenie Únie slovenských organizácií v Maďarsku v Békéšskej Čabe (DSK)
- 14.05. Slovenský deň – stretnutie spevokolov v Čabačúde
- 15.05. Jazdecké preteky na Turíce v Eleku
- 14-16.05. Cesta telekgerendášskych Slovákov do Bzovíka
- 20.05. Odhalenie pamätnej tabule O. L. Áchima v Gerendáši so speváckym zborom Orgován
- 21.05. Klobasiáda a Slovenský deň v Gerendáši
- Slovenský program (komlóšska dychovka) v rámci série podujatí Dňa Segedína
- 21.-22.05. Medešské Slovenky pečú herovky na super maratón
- 22.05. Závinový festival v Malom Kereši
- 23.05. Zasadnutie Slovenskej samosprávy župného mesta Békéščaba
- 25.05. Návšteva JUDr. Ján Varšo, CSc., predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí v Slovenskom Komlóši
- Deň detí s prváčikmi čabianskej slovenskej školy s Klubom slovenských seniorov v Áchimovej sieni
- 26.05. Návšteva JUDr. Ján Varšo, CSc., predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí u čabianskych Slovákov
- Prezentácie dvoch publikácií Výskumného ústavu CSSM v Dome slovenskej kultúry
- Vernisáž výstavy Trpaslíkov-maliarov v čabianskej slovenskej škole
- Cesta delegácie Slovákov Poľného Berinčoka do Kolárova v rámci spoločného projektu
- 26.-28.05. Slovenská samospráva v Čabasabady sa zúčastnila vo Zvolene na mládežníckej konferencie Heuréka
- 27.05. Návšteva JUDr. Ján Varšo, CSc., predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí v Čabianskej slovenskej škole a vo Slovenskej škole Sarvaši

Slovanské mená v nemilosti

Niektoré matrikárky odmietajú vpisovať slovanské mená a navrhujú nám anglické

Lada a Horan nie, Ďzesika a Čárly áno...

Každý má právo na svoje meno?

Rudolf sa rozhodol, k tomuto menu od rodičov, prijať meno slovanské a to meno **Horan**. Tu však nastali ťažkosti. Mohol by si nechať zapísať meno Goran, ktoré je bežné u juhoslovanských národov, ale rozhodol sa o slovenskú podobu mena – Horan. Čo sa mu zdalo pochopiteľné, keďže staroslovanská gora sa po zmäkčení záposlovanských jazykov už po mnoho storočí označuje ako hora. A teda nie Goran, ale Horan. Tu ale narazila kosa na kameň. Matrikárka sa ho opýtala – **čo si nevyberiete nejaké normálne meno, môžete si dať aj Čárly**. Prečo Horan? To Horana (lebo v skutočnosti sa už tak volá, i keď to ešte nemá v dokladoch dosť znechutilo. Dal si ale žiadosť o vyjadrenie na Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV a čaká na odpoveď. K tomuto dodajme jednu poznámku: **Ľudovít Veleslav Štúr** prijal duchovné slovanské meno **Veleslav**. Nie je isté, či by dnes Štúrovi, napriek tomu, že sa zaslúžil o kodifikáciu slovenského jazyka, boli ochotné matriky priznať jeho slovanské meno. Možno by mu povedali – ale, pán Štúr, čo si nevyberiete nejaké normálne meno, ako Kevin, Majkl, alebo hoci aj Čárly?

Vieme, že kresťanské mená sa prepisovali do európskych jazykov s rôznymi odchýlkami a to tak, aby boli zvukovo prijateľné pre ten ktorý národ. Napríklad **hebrejske meno Jochanán** (Jehova je milostivý, či Jehovom tešený) sa vyslovuje v slovenčine ako Ján, v maďarčine Jánoš, v taliančine Džovany, v španielčine Chuan, v nemčine ako Hans,

vo francúzštine ako Žán, v angličtine ako Džon, v ruštine ako Ivan... Tieto mená sú uznané ako tradičné, a preto sa môžu prepisovať rôzne tak, aby vyhovovali jazykovým zákonitostiam rôznych národov. Sú skratka mená, ktoré sú v milosti, a sú aj také, ktoré sú v nemilosti.

Na Slovensku ešte v 15. storočí boli bežné len slovenské mená. Janovia, Pavlovia, Petrovia a iné mená dnes považované za normálne, **boli Slovákom vtlačené hlavne v období rekatolizácie to cirkevným kalendárom**, v ktorom na každý deň pripadalo nejaké cirkevné meno. Kľúč bol jednoduchý – v ktorý deň sa dieťa narodilo, také meno dostalo. Spravidla bez vysvetlenia významu.

HUMOR

Macher z večernej školy

Pepo chodí do večernej školy a teraz sa vyťahuje.

Pepo: „Ty, Miro, vieš, kto to bol Einstein?“

Miro: „Neviem.“

Pepo: „Bodaj by si vedel, keď nechodíš do večernej školy. A vieš, kto to bol Hitler?“

Miro: „Neviem.“

Pepo: „Nevieš, pretože nechodíš do večernej školy.“

To už Mira nahnevalo a teraz sa pýta on: „A ty vieš, kto je to Jaro Novák?“

Pepo: „Neviem.“

Miro: „To je ten, čo ti chodí za ženou, keď si vo večernej škole.“

Teória relativity s vlasmi

Čo je teória relativity:

Päť vlasov na hlave, to je primálo, ale päť vlasov v polievke, no to už je priveľa!

Vydavateľ: Čabianska organizácia Slovákov

Za vydávanie zodpovedajú

predseda ČOS Michal Lásik

a konateľka Hajnalka Krajcovicsová

(redaktorka Čabäna)

Adresa redakcie:

Dom slovenskej kultúry

5600 BékéšskáČaba, Námestie Kossutha 10

Tel., fax: (66) 321-771, (66) 441-750

www.slovak.hu

E-mail: szlovak haz@gmail.com

Fotografie: Redakcia

Sadzba, grafická úprava, tlačiareň:

Progresszív Nyomda Kft.,

Békéscsaba, Erkel u. 8.

Náš mesačník vychádza bezplatne, v náklade 500 výtlačkov, s finančnou podporou

Úradu Slovákov žijúcich v zahraničí

ISSN 1588-3256